

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 27 a/1998 vp**

**Hallituksen esitys laiksi yksityisyyden suojasta
työelämässä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Työasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Työasiainvaliokunta on 26 päivänä tammikuuta 1999 pyytänyt perustuslakivaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä laiksi yksityisyyden suojasta työelämässä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 121/1998 vp). Perustuslakivaliokunta on jo antanut asiasta lausunnon PeVL 27/1998 vp. Koska työministeriö on tämän jälkeen ehdottanut esityksen lakiehdotuksiin eräitä korjauksia, työasiainvaliokunta on pyytänyt perustuslakivaliokunnalta uuden lausunnon.

sia, työasiainvaliokunta on pyytänyt perustuslakivaliokunnalta uuden lausunnon.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Matti Salmenperä ja ylitarkastaja Jouni Lemola, työministeriö
- professori Mikael Hidén
- professori Ilkka Saraviita
- professori Martin Scheinin..

MUUTOSEHDOTUS

Muutosehdotus koskee hallituksen esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 5 §:n 1 ja 3 momenttia sekä 4. lakiehdotuksen 2 §:ää. Ehdotus on seuraavan sisältöinen:

2 §

Työterveyshuollon toteuttaminen ja sisältö

5 §

Työntekijän testaaminen

Työntekijää testattaessa työnantajan tulee käyttää mahdollisimman luotettavia testausmenetelmiä ja muutoinkin varmistua testauksella saatavien tietojen virheettömyydestä.

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (/) 5 §:ssä tarkoitettun luvan geneettiseen tutkimukseen myöntää terveydenhuollon oikeusturvakeskus. Lupa voidaan myöntää vain, jos tutkimuksen suorittaminen on erityisen painavista syistä perusteltua työolosuhteista työntekijälle aiheutuvan terveydellisen vaaran torjumiseksi ja työntekijä on antanut siihen nimenomaisen suostumuksensa. Luvanvaraisuus koskee myös muussa yhteydessä geneettisellä tutkimuksella saatujen tietojen käyttöä. Lupamenetelystä säädetään tarkemmin asetuksella. Geneettisen tutkimuksen tuloksista työnantajalla

Geneettinen tutkimus työhön otettaessa tai työsuhteen aikana on kielletty, ellei siihen ole erityisen painavia syitä, joista säädetään työterveyshuoltolaissa (743/1978).

on oikeus saada lausunto vain työntekijän sopivuudesta työhön.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Muutosehdotukset liittyvät perustuslakivaliokunnan aikaisemmin antaman lausunnon (PeVL 27/1998 vp) siihen osaan, jotka koskevat geneettisiä tutkimuksia. Valiokunta tarkastelee asiaa tässä yhteydessä vain tämän seikan kannalta ja uudistaa muilta osin aiemmin, erityisesti 1. lakiehdotuksen 7 §:stä esittämänsä.

Ehdotetut sanamuotomuutokset ovat sinänsä valiokunnan aiemman lausunnon suuntaisia. Ongelmana kuitenkin säilyy, että geneettiset tutkimukset tulisivat säännellyiksi tavalla, joka ei vastaa yksilön perusoikeuksia koskevaan sääntelyyn kohdistuvia lailla säättämisen tarkkarajaisuusvaatimuksia. Muutosehdotuksissa keskeiseen asemaan muodostuva ilmaisu "erityisen painavat syyt" jäisi esimerkiksi täysin konkretisoitumatta lain tasolla.

Valiokunta pitää valtiosääntöoikeudellisista syistä välttämättömänä, että tässä vaiheessa geneettisiä tutkimuksia koskevat säännökset jätetään pois uudistuksesta ja nämä säännökset otetaan erikseen asianmukaisesti valmisteltavaksi. Samalla on valiokunnan mielestä syytä korostaa, ettei säännösten poistaminen merkitse myönteistä kannanottoa ihmiselle suoritettavien geenitestiin sallittavuudesta, mikä on monitahoinen oikeudellinen kysymys. Asian ratkaiseminen lainsäädännössä pikaisesti on käytännön syiden vaatima, koska asiasta ei ole säännöksiä.

Lausunto

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta kunnioittavasti esittää,

että työasiainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 2 päivänä helmikuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Johannes Koskinen /sd
jäsen. Tuija Brax /vihr
Esko Helle /vas
Gunnar Jansson /r
Valto Koski /sd
Heikki Koskinen /kok

Jorma Kukkonen /sd
Johannes Leppänen /kesk
Jukka Mikkola /sd
Veijo Puhjo /va-r
Maija-Liisa Veteläinen /kesk
vjäs. Jouko Jääskeläinen /skl.